

כ"ב באייר תשע"ה

11 במאי 2015

תיק מס' 72069

פסק דין

ובין

בעניין שבין

הנתבעים

התובע

1. (להלן: הנתבע מספר 1)

2. (להלן: הנתבע מספר 2)

3. (להלן: החברה)

א. רקע כללי

בתחילת שנת 2009 (או סוף 2008), התחיל התובע לעבוד עבור חברה אשר היתה בבעלותו של נתבע מספר 2 (להלן: "החברה"), ואשר עסקה בין היתר בהשכרת כלי רכב. התובע עבד עבור החברה עד לחודש מאי 2009.

הצדדים הסכימו שתשלומי המשכורת של התובע יועברו לחשבונו הפרטי של נתבע מספר 1, ולאחר מכן הוא יעביר את הכסף לתובע. כל זה נעשה בלי קבלות ובלי תיעוד אחר בכתב. התובע טוען שנותרו לחברה ולבעליה חובות כלפיו.

הצדדים חתמו על הסכם בוררות, כאשר נתבע מס' 1 חתם בשמו כנתבע אישי. נתבע מס' 2 הסכים להיות נתבע באופן אישי בפרט מסוים של התביעה ולא בחלק אחר. נתבעת מס' 3 היא החברה; נתבע מספר 2 חתם על הסכם הבוררות כנציג החברה.

ב. טענות התובע

1. השכרת הרכב

בינואר 2009 התובע שכר רכב מחברת הרץ, לשימוש האישי. דמי השכירות עמדו על כ-2,700 ₪ לחודש. לטענת התובע, ההסכם שלו עם החברה היה שהיא תשלם עבור שכירות הרכב, ועלות השכירות תופחת משכרו. כך הוסכם "כדי להשיג מחירים נוחים יותר, ולאפשר לחברה להרוויח לקוח".

התובע פרט בכתב התביעה:

מכיוון שלא היה הסכם כתוב להשכרת רכב בין הלקוח (דהיינו התובע) לבין [החברה]... אני חתמתי על הסכם ישירות מול הרץ בע"מ, נתתי להם את כרטיס האשראי של החשבון שלי מחו"ל כביטחון... הודיעו לי בעל פה שהתשלום יבוצע דרכם... ביקשתי [מהחברה]... לנכות את עלות ההשכרה מהמשכורת שלי חודש בחודשו.

עמוד 1 מתוך 9

התובע טוען שמסר את מספר כרטיס האשראי שלו כבטחון בלבד, אבל התשלומים עבור הרכב להרץ היו אמורים להגיע ישירות מן החברה. בפועל עבור שני החודשים הראשונים, ינואר ופברואר 2009, הרץ גבתה את דמי שכירות הרכב מכרטיס האשראי של התובע (סכום השווה לכ-2,700 ₪). זאת, הואיל ולא קבלו תשלום זה מן החברה. לאחר מכן הוסכם שהחברה תעביר חוב זה להרץ, והרץ תזכה את התובע דרך חשבונו בחו"ל, אך דבר זה לא קרה כמפורט לקמן.

בנוסף, טוען התובע שהחברה הסכימה לפצותו בסכום של 360 ₪ עבור הוצאות המרה, העברה וביטולים שהבנק בחו"ל חייב בהם את התובע בגלל תשלומים אלה. התובע ציין במכתב לבית הדין שהסכום 360 ₪ חושב בשנת 2009 לפי שער ההמרה שהיה אז מיורו לשקלים; אבל עכשיו ההפסד שלו גדל קצת, לסכום של 385.15 ₪.

התובע טוען שהחברה העבירה להרץ סך 2,700 ₪ בלבד עבור חודש אחד עליו שילם ואכן הוא קיבל בחזרה סכום זה מהרץ, אבל את התשלום עבור החודש השני, וכן את הפיצוי של 360 ₪, עדיין לא קבל.

התובע מסר להרץ את מספר כרטיס האשראי שלו. על פי דפי חשבון כרטיס האשראי, אשר הגיש התובע לבית הדין, מתברר שהרץ גבתה דרך כרטיס זה סכום 1,534.82 יורו כדמי שכירות הרכב עבור שלושת החודשים ינואר-מרץ 2009. בנוסף, הרץ גבתה 29.62 יורו; התובע הסביר שגביה זו היתה עבור דמי ניהול, עמלות חיוב והמרת מטבע. באותו הדף גם מופיעים סכומי החזרים של הרץ לתובע, בסכום כולל של 1494.89 יורו.

בעניין זה תביעתו של התובע היא

1. חודש שכירות – 2700 ₪.

2. קנס – 360 ₪.

סך הכל – 3,060 ₪.

2. תשלום יתרת המשכורת

התובע טוען שכאשר עזב את תפקידו בחברה, היא עדיין היתה חייבת לו סך של 4060 ₪ - 3,060 הנ"ל ובנוסף 1,000 ש"ח שאמורים היו לשלם לו במזומן.

בכתב התביעה טען התובע שנתבע מספר 1 אמר לו שהוא העביר לנתבע מספר 2 את כל הסכום (4,060 ₪) על מנת שיעביר אותו לתובע. לפי התובע, נתבע מספר 2 אמר לו שאומנם כשהעסק נסגר, שילם הנתבע 1 לנתבע 2 כסף, אך כל הסכום אשר קיבל מנתבע מספר 1 היה עבור חוב של הנתבע מספר 1 כלפי נתבע מספר 2, ושנתבע מספר 1 לא ציין – בהעברת סכום זה אליו – שחלק ממה שהועבר מיועד עבור התובע.

בדיון בפני בית הדין אמר התובע, שרק 1000 ₪ שהופקדו אצל נתבע מספר 1 כדי שיעביר במזומן לתובע מסר נתבע מס' 1 במזומן לנתבע מס' 2 על פי בקשת התובע כדי להעביר אליו. שאר הסכום (3,060 ₪) נותר כחוב של החברה כלפיו.

עמוד 2 מתוך 9

על כן – את סך 1,000 ₪ תובע התובע משני הנתבעים – שהרי נתבע מס' 1 טוען שהעביר סכום זה לנתבע מס' 2, ואילו נתבע מס' 2 טוען שלא קיבלו – אך שניהם מסכימים שלא שילמו לו סכום זה.

התביעה של הסכום הנוסף, בסך 3,060 ₪, היא מן החברה.

ג. תשובת הנתבעים

1. לגבי השכרת הרכב, גם נתבע מס' 1 וגם נתבע מס' 2 אמרו שהם אינם סבורים שהוסכם שהחברה תשלם לחברת הרץ עבור התובע. זאת, בטענה שהדבר אינו הגיוני והם אינם זוכרים שאף פעם עשו הסדר שכזה. נתבע מספר 1 טען שאם החברה היא זו שבאמת היתה צריכה לשלם להרץ, הרי שהחברה היא זו שהייתה צריכה להשאיר עירבון אצל הרץ, ולא התובע.

נתבע מספר 2 פתח בכך שהוא אינו זוכר את פרטי השכרת הרכב. הוא מודה שהחברה קבלה עמלה מהרץ עבור השכרת הרכב לתובע, כשם שקיבלה החברה עמלה מהרץ על השכרת רכבים של אנשים זרים, אבל איננו זוכר שהחברה צריכה היתה לשלם לחברת הרץ ישירות. הוא הסביר: "אבל אנחנו לא עשינו כאלה דברים" (פרוטוקול הדיון, עמ' 3), דהיינו עם לקוחות אחרים שהזמינו דרכם.

2. לגבי תביעת 1,000 ₪ הנותרים מחיוב המשכורת לתובע, יש הכחשה בין הנתבעים. נתבע מספר 1 טוען שנתן כסף במזומן לנתבע מספר 2 ואף נדמה לו שנתן יותר מ-1,000 ₪, אם כי אינו זוכר כמה יותר, וכן שאמר לנתבע מספר 2 במפורש שהכסף הוא עבור התובע.

נתבע מספר 2 טען שאינו זוכר שקבל כסף מנתבע מספר 1 לצורך התובע. כמו כן הוא אמר שהוא יותר על כספים המגיעים לו מנתבע מספר 1, כך שבכלל לא היתה העברת כספים באותו מעמד.

ד. נושאי הדיון

1. השכרת הרכב
2. ברי שיכול להישבע עליו
3. ברי הקרוב לוודאי
4. יתרת המשכורת

1. השכרת הרכב

התובע לא הצליח להביא הוכחות לטענתו על ההסדר שטען שהיה בין הצדדים. כפי שהוא בעצמו הודה (במכתב שנשלח באימייל לבית הדין), "אחרי שעות של עריכת חשבונות וקבלות... אנחנו מגיעים למסקנה שלא ניתן להוכיח שום דבר". אמנם נכון הוא שהוא כן הראה דף המצביע על זיכויים שהרץ החזירה אליו, אבל אין לבית הדין שום דרך לדעת על מה הוחזרו סכומים אלה.

עמוד 3 מתוך 9

וכפי שהתובע עצמו הודה שם, "אבל התאריך של החשבונות והקבלות של הרץ לא [תואמים]... את המציאות, והם סידרו את התאריכים על המסמכים לפי מה שנוח להם. גם הם מודים בזה". כאשר יש תביעה בלי הוכחות, ברור הוא שמעיקר הדין אין התובע מוציא ממון. אמנם, ההלכה קובעת שאם התובע טוען טענת ברי (טענה וודאית), והנתבע מכחישו, גם הוא בטענת ברי, "כיוון שכופר בכל פטור משבועת התורה ונשבע היסת" (שו"ע חו"מ עה, ז).

אם התובע טוען טענת ברי, אבל הנתבע משיב בטענת שמא, הנתבע "ישבע היסת שאינו יודע ופטור; ואם בא לצאת ידי שמים ישלם" (שם, ט).

עולה השאלה האם הנתבעים הם נחשבים כמי שטוענים ברי או שמא, לעניין החובה לצאת ידי שמיים. הבחנה זו עשויה גם להשפיע על האפשרות של בית הדין לחייב בתורת פשרה.

במקרה שלנו, הנתבעים אינם מכחישים בוודאות את ההסדר אשר התובע טוען שהיה קיים בינו לבין החברה. הם טוענים שהסדר כזה אינו מסתבר וגם לא היו להם הסדרים שכאלה עם עובדיהם האחרים.

התובע טוען שבשעת מעשה ובתקופה שלאחריו, הנתבעים הודו כלפיו שהחברה חייבת לו עבור השכרת הרכב. אלא שיש לציין שעברו שנתיים ויותר בין האירועים לתביעה בבית הדין, ועוד יותר משנתיים עד סוף הליך התביעה וקיומו של דיון. השתהות זו נבעה מכך שהתובע התמהמה מסיבות שונות ומגוונות.

2. ברי שיכול להישבע עליו

בתחום אחר מצאנו ראשונים הדנים איך להגדיר טענת תובע כטענת "בריי". השו"ע כותב (חו"מ עה, יז), וכן מוסכם בראשונים, ש"כל טענת ספק אין משביעין עליה כללי". הכוונה היא שאם התובע אינו טוען את טענותיו באופן וודאי, הוא לא יוכל לדרוש מן הנתבע להישבע. לגבי הגדרת "טענת ספק" אשר אינה מספיקה כדי להשביע, מצאנו מחלוקת בין הראשונים.

הרי"ף כותב בתשובה (סימן לז במהדורת רוטשטיין):

...ואין אנו מחייבים שבועת היסת אלא בטוען טענת ברי, באופן שאם יהפוך בעל דינו את השבועה עליו, ישבע ויטול; אבל מי שאינו יכול לישבע כשתיהפך השבועה עליו, אין בו שבועת היסת כי אם חרם סתם.

מעין כך מופיע גם בשו"ת פאר הדור (סימן קצה) לרמב"ם, אבל ברור הוא שמדובר באותה תשובה, למרות שינוי הסגנון. בהקדמת המהדיר לתשובת הרי"ף שם, הוא מצביע על המקור הערבי המשותף לשתי התשובות, וטוען שייחוס התשובה לרמב"ם (בשו"ת פאר הדור) נעשה בטעות.

כן מוצאים גם בספר התרומות (שער לו, חלק ג, סימן ד), "שכלל גדול בדבר, כל דבר שאין אדם יכול לישבע עליו, אינו נקרא בריא".

לשיטה זו טענה נחשבת כטענת ברי רק אם הטוען אותה הוא מספיק בטוח בה שהיה מסוגל להישבע על אמיתותה. לפי זה, בנידון דידן לכאורה אין לראות בתגובת הנתבעים טענת ברי אלא טענת שמא.

3. ברי הקרוב לוודאי

אבל יש ראשונים שלדעתם מספיקה רמת וודאות יותר נמוכה כדי להגדיר בעל דין כטוען "בריי". במסכת בבא מציעא (דף כו ע"א – כו ע"ב) הגמרא מביאה את דברי רב נחמן האומר שמי שרואה מטבע הנופלת מאחד משני אנשים (שכנראה צועדים יחד), חייב להחזירה. הסיבה לכך היא מפני שאין המאבד מתייאש מנפילתה, מפני שהוא מניח שהשני לקחה ממנו, הואיל ורק שניהם היו ביחד, ואם השני לא יודה בדבר יתבע אותו וישביענו.

מדברי רש"י שם (ד"ה נקיטנא ליה וד"ה אי נקיטנא) עולה שיש להגדיר אדם הטוען שבוודאי חברו לקח את המטבע כיוון שלא יכול להיות אחר, כמי שטוען טענת "בריי", ולכן הוא יכול להשביע את השני שבועת היסת. כך כותב הרא"ש (בבא מציעא ב, ט, ד"ה אמר רבה) ש"הוא טוען עליו ברי ויכול להשביעו שבועת היסת".

מרש"י ומהרא"ש ניתן להסיק שהמאבד הגיע לרמת וודאות מספקת כדי להגדירו כ"בריי", למרות שהוא לא יודע באופן חיובי שחברו לקח ממנו את המטבע וגם עובדתית יתכן שהמטבע נפלה (כפי שאכן קרה). וכן כותב הרא"ש (בבא מציעא ג, כד), "... ודמי לסלע שנפלה משנים דאמר בפרק אלו מציאות דמצי לאשבועי כיון דנראית בעיניו טענה ודאית".

לפי דברי הרא"ש אלה, נראה שבנידון דידן יש להחשיב את הנתבעים כטוענים טענת "בריי", שהרי לפי דבריהם בהחלט "נראה בעיניהם" שההסכם עם הרץ לא היה כמו שמציגו התובע.

מעין כך מוצאים גם במרדכי (שבועות סימן תשע"ב). הוא דן ברמת הוודאות הדרושה להחשיב טענה כטענת ברי כדי להשביע, וכותב שם (בהגה"ה):

ונראה לה"ר מרדכי זצ"ל ראיה מפרק שני בכתובות (כב, ב) באומרת ברי לי ופרש רש"י (ד"ה באומרת), "באמרה בריא לי, אין לבי נוקפי, שאילו היה קיים בבירור היה בא".

רואים מכאן שלדעת המרדכי מספיק שהטוען משוכנע מהנסיבות כך ש"אין לבו נוקפו" כדי להחשיבו כברי.

הרשב"א כותב בתשובה (ח"ב סימן סח), בקשר למטבע שנפלה מבין שניים:

דע שיש טענת שמא גמור, כגון ההיא דראה סלע שנפלה משלשה, דאינו בריא ולא קרוב לבריא, שאינו יכול לטעון על אחד מהן אתה לקחתו...

אבל בשאינם אלא שנים, אף על פי שהוא אינו יכול לומר בבריא ממש לחברו שהוא לקחה, מכל מקום **קרוב הוא לוודאי** כיון שנפלה שם ואין אחר אלא שניהם... ושמא כזה אין קרוי שמא...

לכאורה, בנידון דידן יש להחשיב את תגובות הנתבעים לפחות כטענת "קרוב הוא לודאיי" שאינם חייבים לשלם את מה שנתבע מהם.

גם מהשו"ע (חוי"מ עה, יז) משמע כך:

כל טענת ספק אין משביעים עליה כלל. כיצד אמר לו כמדומה לי שיש לי אצלך מנה...
פטור אף משבועת היסת ואפילו לצאת ידי שמים אינו מחויב כיון שתובע אומר שמא...

ומקורו בדברי הרמב"ם (בפ"א מהל' טוען ונטען ה"ז), שהוסיף כדוגמא לדין זה, "דבר פלוני נגנב מביתי ולא היה שם אלא אתה, קרוב בעיני שאתה גנבתו".

נראה שמדויק מהמחבר ומהרמב"ם שבמצב כמו שלנו, הנתבעים ייחשבו כטוענים טענת ברי. שהרי כאשר המחבר הדגים טענת שמא הוא כתב "כמדומה לי שיש לי אצלך מנה". משמע שטענה עם יותר וודאות מזו תחשב כטענת ברי. וגם ברמב"ם שכתב "קרוב בעיני שאתה גנבתו", לכאורה רואים שאם בעל דין טוען שהוא בטוח בעובדה מסוימת, ייחשב כטענת ברי גם אם טענתו בנויה על הוכחה נסיבתית בלבד.

וכן נראה מהכרעת הרמ"א (חוי"מ עה, יז), שמביא את דברי המרדכי הנ"ל בלשון זו:

הגה ויש אומרים דמשביעין היסת על טענת שמא כשיש רגליים לדבר, כגון שהיה שמעון בבית ראובן ומצא ראובן תיבתו פרוצה וניטל ממנה מה שהיה בתוכה והוא חושד שמעון, יכול להשביעו היסת. וכן נראה להורות.

וראו עוד במאירי בסוגייה שם בב"מ, כו, ע"ב, ד"ה שנים. במקרה שלנו, ודאי שהנתבעים טוענים שלדעתם יש לפחות "רגלים לדבר" לטענתם שלא היה בין החברה לבין התובע הסדר שכזה שהתובע ישלם לחברה והחברה תשלם להרף.

אמנם, עד כה הבאנו מקורות שמדברים אודות הגדרת טענת ברי לגבי השבעת בעל דין שכנגד בשבועת היסת. אבל הואיל ולא מצאנו בסיס להבחין בין הגדרת טענת ברי לגבי שבועת היסת לבין טענת ברי של הנתבע כפי שקיים בדיון שלפנינו, נראה שיש להשוות בין שני התחומים.

בנוסף על כך, הנתבעים לא הסתמכו על הראיות נסיבתיות בלבד אלא על העובדה לטענתם שהיו מן הסתם זוכרים אם היה הסדר כזה.

כפי שצויין, עבר זמן רב ביותר מהתקופה בה אירעו הדברים ועד הגשת התביעה. על כן, אין לייחס משקל רב לעובדה שלא אמרו באופן חד משמעי שהסדר כזה לא היה ולא נברא, שכן מסתבר שאנשים עם זיכרון רגיל שעסקו בהרבה חובות ותשלומים לא יזכרו פרטים שכאלו.

לסיכום, יש לקבוע, לגבי תביעת דמי שכירות הרכב, שיש לפנינו דיון של טענות ברי וברי. על כן, אין לנתבעים חיוב לשלם אפילו כדי לצאת ידי שמים, אלא שכפי שכותב המחבר (חוי"מ עה, יז) אשר הבאנו למעלה, "כיוון שכופר בכל, פטור משבועת התורה ונשבע היסת". בנדון דידן, צריכים היו להישבע שאכן כדבריהם אינם זוכרים הסדר כזה ושהוא דבר שלא נעשה על ידם.

בעניין האפשרות של קביעת פשרה, הדבר ניתן לשיקול דעת הדיינים. בלי ליכנס לפירוט, טענות התובע היו מורכבות, ואחרי למעלה משנתיים קשה להתייחס אליהם כעניין של עובדה פשוטה. כמו כן, לא הוצגה בפני בית הדין תמונה ברורה של מעמד החברה, שהיא בעצם הנתבעת העיקרית במרכיב זה של התביעה. לא ברור אם היא עדיין קיימת והאם יש נכסים שמהם אפשר יהיה לגבות. הנתבעים לא חתמו על שטר הבוררות כעומדים באופן אישי מאחורי החיובים במרכיב זה של התביעה.

בשקלול כל הנסיבות האלה, אין טעם לחייב מדין פשרה סכום של מאות שקלים, שהוא המקסימום שאפשר לחייב במקרה כעין זה.

על כן, אנו קובעים, שבקשר לתביעה מהחברה בסך 3,060 - מדובר בטענת ברי וברי ועל כן אין חיוב אף לצאת שמיים ואף אין מקום לחייב במסגרת פשרה.

4. יתרת המשכורת

התובע דרש לקבל סך 1,000 ₪ שלטענתו לא קבל עבור משכורתו. נתבע מספר 1 אמר שהעביר את הכסף לנתבע מספר 2 בידיעתו של התובע. התובע הודה שכך ביקש מנתבע מס' 1 לעשות. אמנם נתבע מספר 1 לא הביא שום הוכחה שבאמת העביר סכום זה לנתבע מספר 2, ונראה שגם אם כן מסר את הכסף, אין לו שום יכולת להוכיח את זה.

כאשר שומר מסר את החפץ המופקד בידו לאדם אחר בהסכמתו של הבעלים ובידיעתו, השומר נפטר מחיוביו כשומר. מעין כך מוצאים בשו"ע (חו"מ קכא, א) שכותב, "שלח לו חובו או פקדונו על ידי שליח, אם אמר לו המלוה לשלחו על ידו ונאבדו, פטור".

במקרה שלנו, לנתבע מספר 1 היתה הנחיה מהתובע למסור את הכסף לנתבע מספר 2. ואם באמת נקבל את דבריו שכך אכן עשה, יהיה פטור מאחריותו על הכסף.

אלא שאין הוכחה שבאמת מסר את הכסף לנתבע מספר 2, והרי נתבע מספר 2 מכחיש וטוען שלא קיבל כספים מנתבע מספר 1 שהיו מיועדים לתובע. במקרה שכזה יש להביא את דברי השו"ע (חו"מ קכא, ח):

אם השליח כופר בנפקד או בלוה, שאומר לא נתתם לי והם אומרים שנתנו לו, נשבע השליח [למלוה או למפקיד (ע"פ הגהת ביאור הגר"א שם)] במעמד הלוה או הנפקד שבועת היסת ונפטר, והלוה או הנפקד נשבע למלוה או למפקיד במעמד השליח שבועת היסת ונפטר.

דהיינו, מי שטוען שהעביר את הכסף נשבע שהעביר – ונפטר. וגם מי שנטען שקיבל יישבע וייפטר. במקרה זה אין התובע יודע מה אירע לכסף והרי ראינו למעלה שאי אפשר להשביע בטענת שמא, אם כן מדוע שני אלה נשבעים? מסביר הבית יוסף (חו"מ קכא):

דכיון שהשליח מסייע למלוה, אע"פ שהוא [=השליח] נוגע בדבר, הויה לה טענת ודאי ונשבע היסת, דמיא קצת לטענו ואמר עד אחד אמר לי שנטלת ממני.

עמוד 7 מתוך 9

וכן מציין הש"ך (ס"ק מב) לדבריו בסעיף הבא (ס"ק מו), ש"אע"ג דטענת הלוח עליו היא טענת שמא, מ"מ מצרפים לטענתו טענת המלוה שאומר בברי... מצרפים טענת המלוה והשליח להדדי...". מעין זה כתב כבר הר"ן בקידושין מג, ב (יח, ב בדפי הרי"ף).

לפיכך נראה שמעיקר הדין היה עלינו לחייב הן את נתבע מספר 1 והן את נתבע מספר 2 בשבועות היסת כלפי התובע, ואם שניהם היו נשבעים שניהם היו פטורים.

בזמנינו מקובל שלא להשביע בבית הדין, ולכן במקרים בהם יש חיוב שבועה על בעלי דין, מוטל הוא על בית הדין לקבוע אם וכמה כסף לחייב אותו במקום השבועה נהוג לחייב עד כשליש ל"פדיון" השבועה, ומכאן שבנידון דידן יש לחייב את כל אחד מן הנתבעים בסך 333 ₪ מדין פשרה הקרובה לדין.

לפי דעת רוב הדיינים, הנ"ל נכון בעיני בית הדין מהבחינה המשפטית-הלכתית, אבל מבחינה מוסרית, קשה לקבל מצב בו התובע לא יקבל את כל 1,000 ₪, ששני הנתבעים מודים שמגיע לתובע לקבל ומוסכם שהוא לא קיבל.

לפי תיאור כל הצדדים, שני הנתבעים היו במידה גבוהה של שותפות כמעסיקיו של התובע. אמנם דרך התשלום כללה טרחה ומורכבות לפי הנחיית התובע. אולם לאחר שהסכימו שהתשלום יהיה במזומן על ידי נתבע מספר 1, הרי שהיתה זו חובתם לדאוג שהדבר יתבצע.

אם כן השותפים לשעבר מסכימים שטרם פירוק שותפותם לא קיימו את חובם כלפי העובד שלהם, חובה חשובה ומחייבת לפי ההלכה. אמנם יש אי הסכמה ביניהם מי אשם בכך, אבל אין זה מן הצדק שהתובע יפסיד מזה.

לאור כל האמור, לדעת בית הדין, על שני הנתבעים מוטלת חובה מוסרית לשלם לתובע ביחד 1000 ₪, כך שהעובד שלהם יקבל את השכר ששניהם מודים שלא קיבל.

לדעת רוב הדיינים, בין השניים, נתבע מספר 1 נושא ביותר אחריות הלכתית ומוסרית לעניין השלמת התשלום. ראשית, ידוע שהוא היה חייב את כסף לתובע. שנית, יש אפשרות שהוא אמנם נתן את הכסף לנתבע מספר 2 אבל פשע בזה שלא הסביר והדגיש לו מה פשר הכסף ומה הוא אמור לעשות איתו. שהרי כפי שטען נתבע מס' 2, באותה תקופה היו ביניהם חילוקי דעות ונעשו הסדרים על החובות שביניהם. אם נתבע מס' 1 לא הדגיש את מהות התשלום, הרי פשע בדבר וכאילו לא שילם את הכסף.

יש לציין שנתבע מס' 1 אמר בפני בית דין שעקרונית הוא מקבל על עצמו לשלם את האלף שקל אם זה הויכוח, אלא שאמר אחר כך שזה רק אחרי שבית הדין יפסוק כן.

ה. החלטות

1. נתבע מספר 2 ישלם לתובע סך 333 ₪.
2. נתבע מספר 1 ישלם לתובע סך 333 ₪.

עמוד 8 מתוך 9

3. חובה מוסרית על הנתבעים להשלים את הסכום ל-1,000 ש"ח, ובאם נתבע מס' 2 לא ייקח חלק בכך, ראוי שנתבע מס' 1 ישלים את הסכום לבדו.
4. בנוסף לאמור, ישלם כל אחד משני נתבעים אלה לתובע 50 ש"ח כהשתתפות באגרת בית הדין, סה"כ יקבל התובע 100 ש"ח עבור אגרת ביה"ד.
5. התשלומים יבוצעו עד 30 יום ממתן פסק דין זה.
6. פסק הדין ניתן ביום כב באייר תשע"ה, 11 במאי 2015.

והאמת והשלום אהבו

בזאת באנו על החתום

הרב סיני לוי

הרב דניאל מן, אב"ד

הרב מנחם יעקבוביץ